

Онисько Милана Богданівна

Член правління Громадської спілки

«Всеукраїнська асоціація гідів»

*Виступ на Парламентських слуханнях на
тему «Розвиток туристичної індустрії
як інструмент економічного розвитку та
інвестиційної привабливості України»*

Шановні колеги!

Свій виступ хочу присвятити проблемам діяльності фахівців туристичного супроводу. А слово «ГІД» вживатиму як узагальнену назву.

Під час недавнього ознайомчого візиту в Україну Президент Федерації Європейських Гідів Ефі Калампукіду назвала гіда амбасадором, якого туристична дестинація направляє до туристів.

Але в нашій країні ніколи не приділяли уваги діяльності гіда.

Першою з багатьох проблем, яку я хочу озвучити (і мабуть вона є однією з головних) – це проблема кваліфікаційних характеристик у галузі. З нею тісно пов'язані і підготовка кадрів, і оцінка якості роботи, в основі якої лежить кваліфікація.

За останні 16 років більшість міністерств і соціальних партнерів розробили та видали кваліфікаційні характеристики для 92-х галузей. А керівництво туристичної галузі не спромоглося розробити галузевий Довідник. Так, це клопітка і затратна справа: Довідник має містити типові вимоги, завдання, обов'язки та права для 56 професій галузі туризму та готельного господарства. У тому числі 19 професій, які були включені до Класифікатора протягом останніх 10 років у зв'язку із адаптацією до законодавства ЄС.

Тому не тільки для фахівців туристичного супроводу, а для всієї галузі є дуже важливим, щоб за рік – півтора наш новий центральний орган управління галуззю розробив і видав галузевий Довідник кваліфікаційних характеристик «Туристична діяльність».

Друга проблема. Вона тісно пов'язана із першою.

Оскільки ми намагаємося зробити пріоритетним в'їзний туризм, а туристи з Європи – це велика частка нашого ринку, то ми маємо орієнтуватися на європейські стандарти послуг. А надавати такі послуги можуть тільки відповідно підготовлені фахівці, а якість послуг гарантувати певним сертифікатом.

Країнами Європейського Союзу ратифіковано декілька стандартів у галузі туризму, які у тому числі стосуються і діяльності гідів. А у 2008 р. було

прийнято стандарт EN 15565:2008 «Вимоги до забезпечення професійної підготовки гідів і кваліфікаційних програм», який містять базові вимоги і правила щодо підготовки гідів, зокрема щодо тривалості навчання, переліку предметів, теорії і практики, рівня знання іноземної мови, а також екзаменів і викладачів.

Для нас ключовим питання є імплементація цього стандарту в українське законодавство. Тому, необхідно доручити Мінекономрозвитку разом із іншими заінтересованими органами протягом 2016 р. здійснити заходи щодо імплементації цього стандарту.

А тепер щодо регулювання діяльності.

Який же стан регулювання діяльності гідів у Європі. У 14 країнах цю діяльність регулює відповідний державний орган. Ще у 4-х країнах безпосередньо діяльності гідів не регулюється, проте регулюється система їх підготовки. Отже, приблизно лише половина європейських країн регулює діяльність гідів.

А що інші країни? У кількох країнах, де регулювання було відмінено, розглядається питання щоб його повернути. Але у більшості – діють принципи саморегуляції. Яскравий приклад – Велика Британія і її Institute of Tourist Guiding – громадське об'єднання на основі фахової приналежності. Місією цієї організації є розвиток, підтримка і просування професійних стандартів діяльності гідів. При цьому організація не займається безпосередньо підготовкою гідів. Вона лише їх екзаменує, визначає рівень кваліфікації, видає ID-картки та баджі. І хоча немає жодного регуляторного акта, але вся гравці на ринку погодилися і дотримується правил, встановлених Інститутом про те, які види послуг може надавати гід певної категорії.

Висновок: незалежно від того, чи регулюється діяльність чи ні, але в усіх країнах щоб стати гідом – треба здати екзамен, підтвердити знання певним сертифікатом. Що до речі, встановлюється стандартом EN 15565.

На даному етапі розвитку наша держава не готова регулювати туристичну галузь, зокрема діяльність гідів. Тому, відповідь напрошується сама: туристична галузь, зокрема і діяльність гідів має переходити на саморегуляцію.

Згідно із визначенням: саморегулівна організація – це неприбуткове добровільне об'єднання за певним напрямом професійної діяльності, яке в установленому порядку набуло від держави відповідного статусу, який дає право розробляти й запроваджувати правила щодо своїх членів, а також стежити за їх дотриманням.

Сьогодні українське законодавство, зокрема туристичне, не передбачає норм, які є основою для розвитку саморегуляції. Проте, головним є те, що

більшість фахівців просто не розуміють як саме на туристичному ринку діє механізм саморегуляції.

Ключовим питанням щодо впровадження саморегуляції в українській туристичній галузі є питання «набуття відповідного статусу від держави», тобто делегування громадській організації не тільки певних прав, але й обов'язків та відповідальності.

Для того, щоб на нашому туристичному ринку розпочали діяльність саморегулювні організації треба внести зміни в Закон «Про туризм» та розробити кілька підзаконних актів, якими визначити порядок набуття статусу саморегулювної організації (іншими словами порядок делегування повноважень) і встановити критерії відповідності статусу СРО. В роботі над цими актами мають взяти участь всі стейкхолдери цього процесу – і Верховна Рада, і Мінекономрозвитку, і громадські об'єднання туристичної сфери, і бізнес.

Отже мої пропозиції:

1. Міністерству економічного розвитку спільно із заінтересованими органами та організаціями у 2016-2017 рр. здійснити заходи щодо підготовки та випуску галузевого Довідника кваліфікаційних характеристик «Туристична діяльність».

2. Міністерству економічного розвитку спільно з іншими заінтересованими органами здійснити заходи щодо імплементації європейського стандарту EN 15565:2008.

3. Міністерству економічного розвитку спільно з іншими заінтересованими органами та організаціями, а також із залученням фахівців Експертної ради з питань туризму при профільному Комітеті ВРУ опрацювати питання щодо розроблення змін до законодавства про діяльність саморегулювних організацій на туристичному ринку, зокрема щодо делегування їм певних повноважень з СРО .